

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION 1

Рік LII. Ч. 34. Нью-Йорк і Джерзі Сіті, субота, 19. лютого 1944. No. 34. New York and Jersey City, Saturday, February 19, 1944. Vol. LII

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America
FIVE CENTS elsewhere.

1,000 вояків згинули, а 1,000 врятувано з затопленого транспорту

Департамент війни виявив, що внаслідок ворожого нападу на європейських водах на американський транспорт 1,000 вояків згинули, а других тисяч урятувано. Часу й докладного місця уряд не подає ізза стратегічних причин. Із Лондону наспіли вісти, які висловлюють здогад, що

катастрофа скоїлася на Середземному морю. Досі американські транспорти мали щастя все виминути ворожий напад, тому невдача прибирає розміри нещастя. Родини потоплених дістали повідомлення про смерть їх рідних заки оповістку проголошено.

ДОМАГАЄТЬСЯ 48 АМЕРИКАНСЬКИХ ГОЛОСІВ НА МИРОВИХ ПЕРЕГОВОРАХ

У стейтовій ньюйорській легіслатурі в Олбені вніс сенатор Едвард Каглін резолюцію з домаганням, щоб Злучені Держави вислали 48 делегатів на мирові переговори, які прийдуть після закінчення війни. У розмові з газетярами Каглін пояснив своє домагання тим, що Англія буде мати 6 заступників, Совети планують 16, а в такому випадку Америка повинна мати по одному делегатові від кожного стейту тимбільше, що Америка платить за війну.

200,000 АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЯКІВ НА ВІДПУСТЦІ

Секретар війни Стімсон виявив, що американські транспортні кораблі сповняють тепер подвійну службу: вони відвозять вишколених вояків на заморські боеві фронти, а звідти привозять домів вояків на відпустку. Досі привезено 200,000 таких вояків крім ранених та хворих.

СЕНАТ ПРИНЯВ ЗАКОНОПРОЕКТ ПРО ЮНРА

Після включення 6 поправок до законопроекту про підмогу для Юнайтед Нейшенс Ріліф енд Ріабілітейшен Адміністрайшен сенат прийняв його 47 голосами проти 14. На підставі цього законопроекту Злучені Держави доплатять від себе до спільного фонду 1 відсоток усього приходу, це значить півтора біліона доларів річно.

ПОДБАТИ ПРО УКРАЇНСЬКУ ЧАСТИНУ!

Заходами Американського Бібліотечного Товариства вийде велика праця п. н. „Guide to Comparative Literature and Intercultural Relations“. Редактором слов'янського відділу є д-р Артур Крісті. Будуть подані інформації про переклади з різних мов на англійську. Для праці для польського відділу заангажовано вже много польських наукових сил. В тій книжці має бути теж і відділ з інформаціями про переклади з української мови.

ХВАЛЯТЬ ХАРАКТЕР ГОДЯКА ЯК АКТОРА І ЛЮДИНУ.

„Мовшен Пікчюр“ з лютого 1944 містить артикул про фільмового актора Івана Годяка, про якого висказалась фільмова зірка Талюля Банкгед, що „це найкращий природний актор з усіх, яких коли знала“. Джейн Фулер, що пише про Годяка, каже, що він вважається тепер у Галівуді за „найліпшу рибу“ від часів Гейбла. Представляє його „оригіналом“, що не дбає за рекламу і забави, а хоче побути на сцені так довго, щоби зібрати гроші й купити собі велику ферму в Вискансин і там працювати серед природи, в старім одягу, з запущеною бородою, студіюючи музику, а навіть komponуючи. Він каже, що не хоче міняти свого прізвища, а хоче остати надолі таки Іваном Годяком, сином українських іммігрантів. Його батько має жити в Дітроїті й працювати в фабриці. Син має телефонувати до родичів кожного тижня. Годяк має 30 років. Ще самотній. Жде на дівчину, що відповідала б його мріям, себто, щоби була сильного характеру, весела, інтелігентна, мוזикальна та любила спорт, а в першу чергу, щоби добре варила. Очевидно, такої дівчини я не знайду, каже Годяк...

ВІДЗНАЧУЄ УКРАЇНСЬКЕ БУДІВЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО.

Філадельфійський „Ди Івнінг Болетин“ з 15. лютого б. р. подає, що Українське Будівельно-Позичкове Товариство, що міститься під ч. 847 Норт Френклин вулиці, стоїть на першому місці щодо продажі воєнних бондів споміж усіх того роду товариств міста Філадельфії.

ЗМЕНШАЮТЬ ВИВІЗ ПРОДУКТІВ ДО АНГЛІЇ НА ПІДСТАВІ ЛЕНД-ЛІЗУ

Між британськими й американськими урядовцями, що займаються постачанням, прийшло до умови, що відтепер Америка буде вивозити далеко менше продуктів до Англії на підставі Ленд-Лізу, ніж це було досі.

Великі сили Америки атакують Трух

Американська команда в Перл Гарборі сповістила, що поважні американські сили флотні й повітряні заатакували в середу японську повітряну й флотну базу на островах Каролайнах на південному Паціфіку. Перші атаки перевели літаки зо сильного відділу літаковозів. Комунікат каже, що атака триває далі. Японське радіо вже натякувало на атаку в своїм звідомленню.

За звідомленням адмірала Німица, в першій атаці взяло участь кількасот літаків. Атаки мають на цілі змести ворожі інсталяції з лиця землі.

ЗАВЗЯТІ БОЇ ПІД РИМОМ

У бої на побережжю коло Анція Аліанти кинули всю свою летунську силу цього воєнного театру. Літаки доконали за один день 1,250 випадів, найбільше число випадків за добу в цій війні. Це поважно розбивало ворожі заходи вислати посилення своїм військам під Римом.

Зате на фронті Касіна панував розмірний спокій. Артилерія одначе далі біла по горі Касіно та монастирі на її верху.

ДОБАЧУЮТЬ ВИХІД НІМЦІВ З ПІВНІЧНОЇ ФІНЛЯНДІЇ

До шведських газет доносять, що німці вже почали відкликувати свої війська з північної Фінляндії. Рівночасно німці скріпляють свої залоги по північній Норвегії та будують на побережжю Арктичного моря вал проти можливої аліантської інвазії.

БОГОМОЛЕЦЬ БЄ ПОКЛОНИ ПЕРЕД СТАЛНОМ.

Академик О. Богомолец, обговорюючи нові закони Верховної Ради Советського Союзу про мілітарні формації юнійних республік і поширення прав поодиноких республік в сфері закордонних справ, каже, як подають У. Ш. Вісті, таке:

„Нові закони, ухвалені Верховною Радою Радянського Союзу, є ще одним великим кроком на шляху розвитку Ленінської і Сталінської національної політики, на шляху історичної правди і справедливості, по якому наш великий вождь Йосиф Сталін веде братні народи Радянського Союзу“.

Виходить, що туй туй позбудемось „фірера“ Гітлера, але вождівство в Європі таки залишиться!

Американці були приготовані на можливу стрічу японської флоті, хоча багатьох вважає цю евентуальність покищо неймовірною. Дехто навіть припускає, що японці вже втекли з Труку, головного острова групи Каролайн та головної повітряної й морської фортеці ворога на південному Паціфіку.

Два літаки американської флотії літали понад Труком 4. лютого, і зняті ними під час того лету світлинні розкрили величезну концентрацію летючих, фортів, корабельних доків та корабельних причалів.

РОЗБИЛИ КОНВОЙ З 9 ЯПОНСЬКИХ КОРАБЛІВ

З головної аліантської квартири на південно-західному Паціфіку подають, що летуни американської армії й флотії розбили великий японський конвой, що пробував довести посилення ворожим військам на архіпелазі Бісмарка. З 9 кораблів американці знищили або поважно ушкодили 5.

РОСІЯНИ ВИНИЩУЮТЬ ВОРОГА В ЗАКРУТІ ДНІПРА

У своїм спеціальнім комунікаті маршал Сталін оповістив про закінчення внищування 10 німецьких дивізій, пійманих у закруті Дніпра на Україні. Червоноармійська за 14-днів кампанію вбила там 52,000 німців та взяла в неволю 11,000.

З цілої німецької армії, пійманої коло Черкас, а начисляючої 70,000 до 80,000 вояків, вирвалося тільки 2,000 до 3,000 людей, що втікли літаками.

ПОЛЯКИ ДАЮТЬ РОСПІНОВУ ПРОПОЗИЦІЮ

Прем'єр Чорчил і секретар заграничних справ Іден прийняли від членів польського міністерського кабінету начерк польської пропозиції згоди з советським союзом. Кажуть, що він є сильно компромісовий.

На основі цієї пропозиції Чорчил, кажуть, вишле Сталінові відповідь на його письмо, в котрім він відкинув посередництво Англії в польсько-російським спорі.

Рішення подати Росії компромісову пропозицію прийняв польський кабінет по багатьох нарадах, на котрих прем'єр Міколайчик принаймні раз загрозив ре-зигнацією.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Далі купувати Военні Бонди!

Державна скарбниця вимагає в Четвертій Военній Позичці, щоб ми закупили военних бондів на суму 14 біліонів доларів. Ще нема остаточного обрахунку. Та є певним, що закуплено ось тих бондів на два біліони доларів більше, як було запропоновано. Таке подають офіційні чинники.

Та не зважаючи на цей успіх, кампанія за бондами буде далі продовжатись. Але в тому змислі, щоби дістати малих інвесторів.

З цього виходить, що коли іде про банки, великі фінансові інституції, чи багатирів, то ті радо й скоро закупають военні бонди, знаючи, що це є тепер ще найліпша грошева інвестиція. Але не можна ще того самого сказати про міліони звичайних громадян.

Ось і тому продовжують кампанію в справі Четвертої Военної Позички, хоч наділі вона написала, бож дала далеко більше, як від неї вимагано.

Коли іде про українську участь в цій кампанії, то треба мати на увазі, що Українська Ударна Кампанія в справі Четвертої Позички була відразу проголошена в такий спосіб, що триватиме до 18. квітня. Зібрати таку суму, яку постановив собі зібрати Український Конгресовий Комітет, справа не легка. Та якби не було, ми рішені її зібрати і то при допомозі тих найменших інвесторів, про яких Державній Скарбниці саме найбільше ходить. А це означає, що нам треба по місцевостях далі продовжати кампанію в справі военних бондів і дбати, щоб кожна наша громада була в списку тих патріотичних американсько-українських громад, що дбають, щоб у тій акції українське ім'я було на виднім і почеснім місці.

Подбати, щоб так було, є обов'язком як кожної нашої організації, так і кожної свідомої особи.

ПРИГАДКА МЕНШИМ ВІДДІЛАМ

В зв'язку з ювілейною кампанією Українського Народного Союзу не від речі буде звернути увагу на цю конвенцію спеціально малим відділам.

Є тих відділів в Українському Народнім Союзі ще споре число. Не дивлячися на ширшу кампанію залучення малих відділів у більш, що її розведено було в нашій організації кілька років тому, такі відділи все ще лишалися. Часто вони мають на це зовсім поважні, інколи непереможні причини. Деколи може поважних причин не мають, поза просто волю своїх членів, але й в такому випадку організація мусить пошанувати їх волю та признавати їм всі права нарівні з іншими.

Між цими правами відділів є одначе право репрезентації на головних конвенціях організації. Тут справа рівних прав відділів зачіпає організацію фінансово, бож відомо, до яких карикатурних можливостей можна би довести засаду рівної репрезентації відділів, якби її лишити без ніякого обмеження. Давніше в нашій організації признавано право репрезентації на конвенції всякому відділові, що має принаймні 25 членів. На останній конвенції, що відбулася в Гарисбургу, порішено, що для репрезентації на конвенції У. Н. Союзу відділ мусить мати принаймні 35 членів.

Цю постанову треба пригадати дрібним відділам спеціально в ювілейну кампанію тому, аби вони використали загальний оживлений рух по місцевостях для добуття для себе потрібного для репрезентації числа членів, аби відтак не трапилося котрому з них, що буде заскочений перед конвенцією браком відповідного для репрезентації числа членів. Як інші відділи працюють, більші відділи, то й меншим легше взятися до праці. Треба всім використати оживлення зацікавлення організацією для збільшення й менших відділів.

Цю постанову треба пригадати дрібним відділам спеціально в ювілейну кампанію тому, аби вони використали загальний оживлений рух по місцевостях для добуття для себе потрібного для репрезентації числа членів, аби відтак не трапилося котрому з них, що буде заскочений перед конвенцією браком відповідного для репрезентації числа членів. Як інші відділи працюють, більші відділи, то й меншим легше взятися до праці. Треба всім використати оживлення зацікавлення організацією для збільшення й менших відділів.

З листі до Винчела.

До нашої редакції надіслали різні особи відписи листів, які вони вислали до радіової станції в Нью Йорку, як і до Волтера Винчела, що то з цієї станції напав був на Український Конгрес в Філадельфії, адвертайзуючи книжку „Саботаж” за 50 центів.

Пані Марія Моторна з Бронкс, виказавши Винчелеві неслухняність його закидів, що зверненні проти тих, що обороняють неза-

лежність і свободу українського народу, дораджує йому помагати краєви виграти війну боротьбою з тими, що шахрують пайкові купони, що порушують означені урядом ціни на товари, що займаються покутною торгівлею на чорних ринках, що викликають страйки, чи підробляють военні значки і бонди, бо це є справжні саботажники, що своїми вчинками продовжують війну і помагають нашим ворогам.

З ПОЛЬСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ В АМЕРИЦІ.

Джеймс М. Мід, сенатор з нюйорського стейту, вніс, як подає ПАТ, до Конгресового Рекорду резолюцію Польського Римсько-Католицького Союзу („Зєднання”), що має наголовок „Протест проти поділу Польщі”. Цей Рекорд з 8. лютого теж згадує, що ця резолюція була предложена членам Комітету для справ заграничних. В тому самому Конгресовому Рекорді, але з дня 9. лютого, поміщено на внесення конгресмена Л. Г. Гавена з Пенсилвенії лист ксендза Яна Л. Мечковского з Ойл Сіті, Па., в якому цей священник покликується при обговорюванні польсько-російського конфлікту на секретара стейту Бейнбриджа В. Колбі з 1920 року, котрий заявив, що „уряд Злучених Держав вірить в обєднану, вільну і незалежну польську державу, та що нарід Злучених Держав є особливо заінтересований в тому, щоби Польща була політично незалежна і територіально ціла”.

ПРИМІТИВІЗМ У ЛЮДЕЙ І В НАС.

Д-р Мирон Бурянин пише таке про примітивізм:

Примітивізм, особливо наш, характеризується тим, що людина не може зрозуміти іншої людини, себто її думок, її чинів, її правди, коли вони відмінні від тих, що є в неї. Є між нами люди, що перетравивши з тяжкою бідною парою тезок і виробивши ось так „світогляд”, не можуть не тільки зрозуміти, але й органічно стерпіти біля себе людину з іншим світоглядом, іншим світовідчуванням, дарма, що ця людина одного племені з ними. Чи це страх за підвалини своєї хати, свого „я”, що можуть розсіпатися від малесенького вітерця? А може лінощі думки? Відразу до праці? Не бажання поворушити трохи мозками? Тільки вразливий багатогранний розум і чутлива багатострунна душа дасть нам змогу, вийти з цього звірячого примітивізму. Тільки треба пам'ятати, що зрозуміти іншого і признавати йому рацію існування, ще не значить поділяти його думки!

ТАЙНИЙ ПОЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

Гестапо викрило в Варшаві тайний польський університет. Зловило п'ять студентів, як приготувались до суспільної праці в визволеній Польщі. За це їх розстріляно, а разом з ними і професора Опінського, що викладав цей предмет. Це подає ОНА як вістку, одержану з Лондону.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крові для подружжого свідчення.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години 10—7:30; неділя 11—1:30.
Жінка-доктор до обслуговування.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00

ЯК КУПУЮТЬ ВОЕННІ БОНДИ?

В невеликій громаді, Менвил, Ровд Айленд, зібрались минулої неділі в Українським Народнім Домі члени Тов. ім. М. Драгоманова, від 181 У. Н. Союзу, Американсько-Українського Ситезенського Клубу і Сестрицтва св. Анни та закупили на поклик Українського Конгресового Комітету военних бондів Другої Державної Позички на суму \$3,550.

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І вище
ОБСЛУГОВОМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646